

AMSTERDAM - Dalila (13): baas van een eigen land

Nova Esprit College, Sloterveer, Amsterdam. Zo'n honderd eerste- en tweedeklassers van het Praktijkonderwijs gaan aan de slag met een project over problemen in onze maatschappij en de wereld: Globaland. Ze krijgen een fictief ontwikkelingsland toegewezen, waarover zij twee dagen de baas mogen zijn. Grootse thema's worden op speelse wijze behandeld: van duurzaamheid tot eerlijke handel, van medische zorg in ontwikkelingslanden tot klimaatproblemen. Tieners als wereldleiders: jong geleerd is oud gedaan? (door: Lindy Peijnenburg)

Globaland is een initiatief van jongerenorganisatie Cross Your Borders. Zij voeren al vijf jaar soortgelijke projecten uit voor de bovenbouw van havo/VWO-scholen, om jongeren mondiaal en maatschappelijk bewust te maken. Nu is de onderbouw van het VMBO aan de beurt. "Via het onderwijs bereik je alle groepen jongeren, óók de leerlingen die niet uit zichzelf geïnteresseerd zijn of door hun ouders geïnformeerd worden", zegt Desiré Dekkers, een van de initiatiefnemers.

Het bijzondere aan deze projecten is dat het geen lespakketten zijn: een groep jongeren – studenten die het als vrijwilliger naast hun studie doen of leraren-in-opleiding – bestieren twee dagen op enthousiaste wijze zelfstandig een klas op een school ergens in Nederland.

Het project heeft de vorm van een flitsend, multimediaal simulatiespel, waarin de leerlingen in groepjes een fictief land besturen in een wereld die Globaland heet. In 'hun' land is vanalles mis: slecht onderwijs, milieuvervuiling, ontevreden bevolking... De groepjes kunnen globa's – de munteenheid in Globaland – verdienen door goed hun best te doen tijdens sport- en spelopdrachten. De verdiende globa's mogen ze naar eigen inzicht over hun land verdelen. Hoeveel belasting heffen ze? Hoe besteden ze dit geld over de verschillende ministeries? Met welke andere landen uit de klas willen ze samenwerken om internationale problemen op te lossen? In iedere nieuwe spelronde krijgen de leerlingen via kleurrijke stickers feedback op hun beslissingen. Heeft hun enorme uitgave aan het onderwijs niet te grote consequenties voor de veiligheid in het land? Of hebben ze zoveel belasting geheven dat er opstanden uitbreken onder de bevolking?

Mondiale problemen zijn voor veel 12- en 13-jarigen een grote ver-van-hun-bed-show, dus is geprobeerd de opdrachten zo dicht mogelijk bij hun belevingswereld te houden. Ze lezen bijvoorbeeld hyves-blogs van jongeren uit ontwikkelingslanden en maken daar een toneelstuk over, of schrijven een rap waarbij ze zichzelf mogen begeleiden op streetpercussion instrumenten. "Zorg ervoor dat ze ons niet in Amsterdam-Zuid nog kunnen horen!" probeert vrijwilliger Joost nog – tevergeefs. Een groepje tweedeklassers rapt over armoede:

Rosa woont in een krottenwijk / Ze lijdt de strijd / Tegen de armoedigheid / Met weinig geld en zonder volle magen / blijft ze om hulp vragen!

De leerlingen nemen ook deel aan een filmquiz. Door schokkende filmpjes worden ze met hun neus op de feiten gedrukt. Maar welke vonden ze nu het meest interessant? "Die met die seks!" roept iemand. Gegiechel in de klas. De jongen – stoer type, lachers op zijn hand – doelt op een filmpje over kinderhandel en -prostitutie in India. Verschillende partijen werden in het verhaal belicht, maar wie vinden de leerlingen nu het meest schuldig? De kinderhandelaren, de corrupte agenten die de problemen in stand houden, of misschien wel iemand anders? Een andere jongen roept uit: "Dat meisje natuurlijk! Ze weet toch zeker wel dat ze niet zomaar met vreemde mannen mee moet gaan! Tssk..." Tot mijn grote verbazing is een ruime meerderheid van de klas het met hem eens. De vrijwilligers duiken hier niet meteen bovenop; een belangrijk uitgangspunt is dat er zo weinig mogelijk 'voorgezegd' wordt. Ze stellen wél kritische vragen, zodat leerlingen door onderlinge discussie een gefundeerde mening over het onderwerp vormen. Zorgt de armoede er misschien voor dat ze sneller verleid worden risicovolle stappen te nemen? En weten die meisjes ("Wij noemen dat gewoon hoeren, juf!") eigenlijk vantevoren dat ze de prostitutie in moeten?

"We willen leerlingen niet onze standpunten opdringen. Wel willen we dat ze na gaan denken waarom ze iets vinden. Ook hopen we dat ze zich realiseren dat niet alles vanzelfsprekend is, dat ze zich bewust worden van het feit dat een rechtvaardige maatschappij niet moeiteloos ontstaat en blijft bestaan", zegt Dekkers. Collega Pieter van den Ende vult aan: "We willen dat leerlingen spelenderwijs beseffen dat ze best blij mogen zijn dat ze bijvoorbeeld naar school kunnen."

En wat vinden de leerlingen er nu zelf van? Ik vroeg het Roukaja, Cynthia (beide 12), Charissa en Dalila (beide 13). Op dat moment was het nog even spannend voor de dames: ze maakten kans om eerste te worden en kaartjes voor een concert van Ali B te winnen. Ze vonden het 'vet leuk' ("Als ik later niet de zorg in ga, wil ik misschien ook wel bij Globaland!") en ook wel leerzaam. Dalila: "Vooral het filmpje over Angelina, een meisje uit Sudan met de slaapziekte. Daar zijn wel medicijnen tegen, maar die worden niet meer gemaakt. Snap ik echt niks van. Als ik de baas van de wereld was, zou ik dat nóóit laten gebeuren!"

